

การนำเครือข่ายทางสังคมออนไลน์มาใช้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ศิลปะสำหรับผู้เรียนในยุคการศึกษา 4.0

Using of Online Social Networks to Support Art Education for 4.0 Learners

โภมฉาย บุญญาณน์

บทคัดย่อ

ในยุคที่การแสวงหาความรู้ทำได้รวดเร็ว เนื่องจากความรู้มีลักษณะเปิดและเข้าถึงได้สะดวกผ่านอุปกรณ์สมัยใหม่ เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต ทำให้คุณลักษณะของผู้เรียนเปลี่ยนไป เป็นผู้เรียนที่มีความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีดิจิทัล การจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนจากรูปแบบเก่า ในห้องเรียนที่มีครุเป็นผู้บรรยาย สาขิต มอบหมายงาน ให้นักเรียนปฏิบัติ เป็นการศึกษาบุคใหม่ ที่เน้นการแสวงหา มีความท้าทายความคิด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้เอง สามารถสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ ต่อยอดความรู้เดิม พัฒนานวัตกรรมที่เหมาะสมกับตนของ และลังคม

การจัดการเรียนรู้ศิลปะสำหรับผู้เรียนในยุคการศึกษา 4.0 นำเอาหลักการที่สัมพันธ์กับความต้องการของคนในยุคสมัยใหม่ ที่คุ้นชินกับการทำงานโลกออนไลน์ที่มีอุปกรณ์สมัยใหม่ช่วยสนับสนุน การเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ลังคอมออนไลน์ และสื่อออนไลน์มาสร้างกิจกรรม ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสนุก และเกิดทักษะในการสืบค้นความรู้ด้วยตนเอง และเกิดเป็นลังคอมการเรียนรู้ศิลปะผ่านโลกออนไลน์ที่เหมาะสมสำหรับผู้สอน และผู้เรียนในยุคดิจิทัล

คำสำคัญ: เครือข่ายทางลังคอมออนไลน์/การจัดการเรียนรู้ศิลปะ/การศึกษา 4.0/

Abstract

In era where knowledge is view as easily accessible, commodity information via modern devices such as smart phones, tablets, help the students to gain suitable exchange arts knowledge faster. The students are familiar with digital technology may feel the effect of these changes. Art Education teaching methodology had to be adjusted from the old format In a classroom with a teacher who described and demonstration, while students practices the assignments. This study is focused on acquiring challenging ideas Opportunities for learners

Learn Self Create new knowledge further knowledge Innovation for themselves and society.

Art Education for students in 4.0 is related to the needs of people in the modern era. The online world is accustomed to working with modern equipment to support learning.

KEYWORDS: ONLINE SOCIAL NETWORK/ART EDUCATION/LEARNING 4.0

ບທນໍາ

ຄືລປະເປົ້າບໍລິສັດມີຄວາມເຂົ້າໃຈຕ່າງໆ ໂດຍມີການແສດງອອກທາງຄືລປະທີ່ເໝືອນກັນໃນແຕ່ລະຂ່ວງວ່າຍ ອາຈະມີແຕກຕ່າງກົດຮັບຮັບຮົມຂອງແຕ່ລະກຸມືກາດ ເຕັກແຕ່ລະວ່າຍ ຄວາມໄດ້ຮັບການຮະຕູນແລະສ່ງເສີມຈົນດາການເພື່ອໃຫ້ເຕັກໄດ້ຮັບຮົມ ແລະພັດນາດ້ານຄືລປະຍ່າງຕ່ອງເນື່ອງ ທີ່ສຳຄັນການເຮັນຮູ້ຄືລປະຂອງເຕັກແຕ່ລະວ່າຍຕ້ອງມີການຍືດຫຍຸ່ນແລະຫລາກຫລາຍຮູບແບບ ເພະກິຈກະບົນຄືລປະ ເປັນກິຈກະບົນທີ່ມີລັກຂະນະພິເສດຖະກິດຕ່າງຈາກວິຊາອື່ນ ຈຶ່ງຕ້ອງເລືອກກິຈກະບົນທີ່ຕອບສົນຄວາມສາມາດຂອງເຕັກແຕ່ລະວ່າຍ ທີ່ຜ່ານມາ ດຽວໜ້າຄືລປະນິຍາມໃຫ້ຮູບແບບຮະບວນການຈັດການເຮັນການສອນແບບດັ່ງເດີມທີ່ອີງແນວຄົດຖ່ານີ້ແລະຫລັກການຕາມທີ່ນັກວິຊາກາທາງຄືລປະກິດຕ່າງໆ ຈຶ່ງໄດ້ກຳທັນໄວ້ ທີ່ສື່ງແນວທາງວິທີການຈັດການເຮັນຮູ້ດັ່ງກ່າວຈະຍັງສາມາດນຳມາໃຊ້ໄດ້ອີງໃນການຈັດການເຮັນການສອນຄືລປະໃນປັຈຸນ້ນ ທາກແຕ່ຄວາມເປັ້ນປັດປຸງແປ່ງໄປຂອງເທັກໂນໂລຢີຕ່າງໆ ທີ່ເຂົ້າມາມີອີທີພລົມຕ່ວົງຕົກຮູ່ໃໝ່ ສັງຜລໃຫ້ຄຸນລັກຂະນະໃນການເຮັນຮູ້ ແລະຄວາມສົນໃຈຂອງຜູ້ເຮັນໃນປັຈຸນ້ນມີຄວາມເປັ້ນປັດປຸງແປ່ງໄປ ການຈັດການເຮັນການສອນຄືລປະລໍາຫັກຮັບຜູ້ເຮັນໃນມຸດການຕິກ່າຍ 4.0 ທີ່ສື່ງມີຄວາມຄຸນເຄຍຕ່ອງເທັກໂນໂລຢີ ແລະເປັນຜູ້ເຮັນທີ່ຜ່ານຮະບວນການສອນທີ່ເນັ້ນຜູ້ເຮັນເປັນຫຼຸນຍົກລາງມາຍ່າງເຕີມຮູບແບບ ຈຶ່ງຕ້ອງມີການປັບປຸງວິທີການໃຫ້ທັນສໝໍ ທ້າທາຍຄວາມຄົດ ມີຄວາມເປັນຕາມທີ່ຫລັກສູ່ຕະລິປະກິດໄດ້ກຳທັນດຂອນເຂດຂອງການເຮັນຮູ້ສໍາຫັກເຕັກໄວ້ນັ້ນ ກະບວນການຈັດການເຮັນການສອນຈະຕ້ອງມີຮູບແບບທີ່ເໝາະສົມກັບພັດນາກາຮົງເຕັກ ທີ່ຜ່ານມາ Paterakis (1976) ອັງຄືນໃນອຳໄພ ຕີຣຸນລາຮ (2536) ໄດ້ເສັນອັນດັບການເກີ່ມວັນວິທີການສອນໄວ້ດັ່ງນີ້

1. ກາຮສອນຄືລປະປົງບົດຕິ (Studio Art Teaching Approaches) ປະກອບດ້ວຍກາຮສອນທີ່ແຕກຕ່າງໆ 4 ແບບ ໄດ້ແກ່ ກ) **ກາຮສອນແບບເນັ້ນປະສົບກາຮ (Art Approached Experimentally)** ປະກອບດ້ວຍຂັ້ນຕອນໃນການເຮັນຮູ້ໃຫ້ຮູບແບບວົງຈາກ ເຮັມຕັ້ງແຕ່ ກາຮສໍາວົງ ກາຮແສວງຫາຄວາມເປັນໄປໄດ້ຕ່າງໆ ກາຮສູບເປັນສົມມຸດສູາ ແລະກາທດສອນສົມມຸດສູາເພື່ອກາຍອມຮັບຫຼືອປົງປົງສົມມຸດສູາ ທີ່ສື່ງຈະການເຮັນຮູ້ນັ້ນຈະຕ່ອງເນື່ອງກັນໄປ ໂນມີວັນຈົບລື້ນ ຄຸນຄ່າຂອງກາຮສອນແນວນີ້ຈະຂ່າຍພັດນາທັກຂະະ ແລະຄວາມເຂົ້າໃຈ ຮົວທັ້ງຂ່າຍສ້າງທັກຄົດທີ່ດີຕ່ອງຮະບວນການທຳການ ເພະພັດລັບພົມຂອງການເຮັນຮູ້ເປີດກວ້າງແລະໄຟມີການກຳທັນດົມຕົວ ພ້ອມກົດລັບພົມທີ່ຕ່າຍຕົວໄວ້ລ່ວງໜ້າ ທຳໃຫ້ຮັບສິກວ່າການເຮັນກາຮສອນເປັນການທ້າທາຍ ທຳໃຫ້ເກີດຄວາມຕື່ນຕ້ວອູ່ເສມອ ສັງເສີມຄວາມຄົດຮັບຮັບຮົມຕົວ ທຳໃຫ້ກັບເຮັນກຳລັງເລື່ອງໃນການຕັດສິນໃຈ ກາຍອມຮັບຂ້ອງຈຳກັດຕ່າງໆ ຕລອດຈົນການຍອມຮັບຄວາມລັ້ມເຫລວ ພ້ອມກົດລັບພົມທີ່ຕ່າຍຕົວໄວ້ລ່ວງໜ້າ ທຳໃຫ້ຮັບສິກວ່າເປັນພິດພາດ ໂດຍມອງວ່າເປັນເພີ່ງຂັ້ນຕອນທີ່ນີ້ໃນຂບວນການເຮັນຮູ້ທີ່ຈະພັດນາຕົນເອງ ຂ) **ກາຮສອນແບບມີຄືລປິນເປັນແບບຍ່າງ (The Artist as Model)**

เป็นวิธีที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สัมผัสระบบการณ์ต่างจากศิลปิน ผ่านการทำความรู้จักศิลปินจริง ๆ การสังเกตการทำงานศิลปะ การสนทนาหาความรู้ และเปลี่ยนความคิดเห็น การประยุกต์วิธีการของศิลปินมาใช้ในการทำงานของตน การขอคำแนะนำ การวิเคราะห์งานของตน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาความรู้ความสามารถ ลิสต์ที่นักเรียนจะเรียนรู้จากศิลปินที่สำคัญ ๆ คือ ลักษณะการทำงานศิลปะ และบุคลิกลักษณะของศิลปิน ค.) แนวการสอนแบบมีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Approaches) หลักการพื้นฐานสำหรับการสอนแนวนี้ คือ การให้ความสำคัญต่อลักษณะเฉพาะของนักเรียนแต่ละบุคคล กล่าวคือ นักเรียนแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันในแต่ละคน ในหลายด้าน เป็นต้นว่า ด้านวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความสนใจ ระดับสติปัญญา ทักษะ และความสนใจ การแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก และความไวต่อการรับรู้ ง) การศึกษาแบบประสมประสาน (Interdisciplinary Studies) คือการผสมผสานศาสตร์จากแหล่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยอาจใช้การสอนแบบเป็นทีม หรือครุสอนเพียงคนเดียวหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะมาเลริมความรู้ในบางเรื่องก็พอ

2. การสอนประวัติศาสตร์ศิลป์ (Teaching Art History) ประกอบด้วย แนวการสอนที่แตกต่างกัน 3 แบบ ได้แก่ ก) แนวการสอนตามยุคสมัยทางศิลปะ (Chronological Survey) เป็นการสอนที่ยึดอายุสมัยทางศิลปะเป็นแกน โดยการบรรยายทีละยุคสมัย เริ่มต้นจากสมัยที่เก่าแก่ที่สุดแล้วไปลงมาตามลำดับ ทั้งนี้กรอบของเนื้อหาสำหรับการสอนในแต่ละยุคหนึ่ง ผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดขึ้น วิธีการสอนแบบนี้ เป็นแนวการสอนที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน เนื่องจากสูตรที่เน้นการเรียนรู้ในเชิงพุทธิปัญญา ข) แนวการสอนตามประเด็น (The Thematic Approach) เป็นการสอนที่ให้อิสระกับผู้สอนในกำหนดจุดเน้น หรือประเด็นที่เห็นว่าสำคัญมาใช้เป็นแกนของเนื้อหาที่จะสอนได้มากขึ้น เช่น เน้นหลักการทางศิลปะ เน้นสภาพความเป็นอยู่ในสังคม หรือเน้นศิลปะกับศาสนา เป็นต้น สามารถนำแนวการสอนนี้มาใช้สอดแทรกหรือสัมภับการสอนตามยุคสมัยเพื่อให้บทเรียนน่าสนใจ ไม่จำเจ หรือยึดติดกับการสอนตามยุคสมัยมากเกินไป ค) แนวการสอนตามความสนใจ (Spontaneous Approach) เป็นวิธีการสอนที่คล้ายกับแนวการสอนตามประเด็น แต่การสอนแบบนี้ การคัดเลือกเนื้อหาจะเกิดจากความร่วมมือกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยสอนจะนำอภิปรายให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ถึงเรื่องที่ผู้เรียนสนใจ จากนั้นจึงหาข้อสรุปของขั้นเรียน และผู้สอนจะสนองตอบต่อข้อสรุปนั้น ๆ โดยนำไปเป็นแนวในการจัดบทเรียน คุณค่าของการสอนแนวนี้คือทำให้ผู้เรียนสนใจติดตาม เพราะเป็นเรื่องที่ตนสนใจ และมีส่วนร่วมในการกำหนดเรื่อง การนำการสอนแนวนี้ไปใช้นั้นขึ้นอยู่กับความยืดหยุ่นของหลักสูตร จึงเหมาะสมกับหลักสูตรรายวิชาที่มีความยืดหยุ่นสูง ซึ่งให้อิสระในการกำหนดบทเรียน แต่อาจไม่เหมาะสมกับรายวิชาที่มีขอบเขตเนื้อหาตายตัว เช่นในรายวิชาการดับพื้นฐาน ง) แนวการสอนรายบุคคล (The Independent Approach) หลักการสอนรายบุคคลนี้สามารถแก้ข้อจำกัดของแนวการสอนแบบตามความสนใจที่กล่าวข้างต้นได้ กล่าวคือ เป็นการสอนที่ตอบสนองต่อความสนใจของแต่ละบุคคลอย่างแท้จริง ซึ่งคล้ายกับการสอนวิชาศิลปะปฏิบัติที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงทางเรื่องที่ตนสนใจโดยอิสระ ในการดำเนินการสอนนั้น ผู้สอนจะให้ผู้เรียนกำหนดเรื่อง เป้าหมาย ขั้นตอน และวิธีการศึกษาเอง ซึ่งอาจทำขึ้นมาในรูปของโครงการ ผู้สอนจะช่วยปรับโครงการให้กระชับ และมีความไปได้ใน การศึกษา แนะนำเหล่า

และวิธีการค้นคว้า ตลอดจนทำความตกลงกับผู้เรียนในการประเมินผล โดยปกติคือการประเมินผลจากโครงการที่ผู้เรียนได้เสนอไว้ก่อน คุณค่าของแนวการสอนรายบุคคล คือการสอนองค์ความรู้ของผู้เรียนแต่ละบุคคลอย่างแท้จริง เป็นการปลูกฝังความรับผิดชอบ และการมีวินัยในการดำเนินงาน ตามขั้นตอนความพยายามในการ แก้ปัญหา และการประเมินความสำเร็จของตนเอง จากโครงการที่ตนได้วางไว้

3. การสอนศิลปะนิยม (Teaching Art Appreciation) ประกอบด้วย แนวการสอนที่แตกต่างกัน 4 แบบ ได้แก่ ก) การสอนแบบเน้นความชื่นชม (Hedonistic Approach) คือ การสอนที่เน้นให้ผู้เรียนรู้สึกถึงคุณค่าเชิงสุนทรียะ หรือความรู้สึกภายในของบุคคล โดยใช้งานศิลปะเป็นการกระตุนเร้าความรู้สึก โดยผู้สอนจัดสถานการณ์ที่เอื้อต่อการที่ผู้เรียนจะมีอุปกรณ์และนั่งเกิดความรู้สึกได้หนึ่งชั้นอาจเป็นความรู้สึกชอบ ไม่ชอบซึ่ง ระทึกใจ หรือความรู้สึกอื่น ๆ จากจุดที่เกิดความรู้สึกเหล่านี้ ผู้สอนจะนำเสนอแบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะนั้น ข) การสอนแบบเน้นสภาพการณ์ (Contextualistic Approach) แนวการสอนนี้มีลักษณะกับการสอนในแนวความชื่นชม คือการเน้นที่ความรู้สึก ของผู้เรียน แต่มีลักษณะเฉพาะ คือการสร้างสภาพให้ผู้เรียนมีความรู้สึกร่วม โดยมีแนวความเชื่อว่า สภาพการณ์ หรือลิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกชื่นชมงานศิลปะ ค) การสอนแบบเน้นโครงร่างภายใน (Organistic Approach) หลักการพื้นฐาน เป็นแนวการสอนที่ยึดโครงสร้างภายในเป็นแกนในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การเน้นความล้มพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ในงาน การจัดวาง และความผสมผสานของส่วนย่อย ๆ ซึ่งนำไปสู่ภาพความกลมกลืน เป็นต้น เน้นการพิจารณาความสมบูรณ์ของโครงสร้างเป็นหลักในการตัดสิน และล้มผังงาน ซึ่งจากจุดนี้อาจนำไปสู่การขยายความรู้สึกต่าง ๆ เฉพาะในแต่ละบุคคลได้ ง) การสอนตามความนิยม (Normistic Approach) เป็นการสอนที่มาจากการคิดเชิงปรัชญาแบบอุดมคตินิยม (Idealism) ซึ่งได้แก่การเน้นความเป็นสากล หรือลิ่งที่ลังความมีมาร์บัน และถือปฏิบัติสืบต่อกันมา ดังนั้น เนื้อหา และ รูปแบบการนำเสนอจะมีแบบแผน ซึ่งผู้ที่เป็นที่ยอมรับของลังค์มีได้กำหนดขึ้น ซึ่งมีแบบแผน และขั้นตอนที่กำหนดไว้แล้วอย่างชัดเจน

เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ (Online Social Network)

เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ เป็นรูปแบบของการติดต่อสื่อสารแบบสองทางระหว่างผู้สร้างเว็บ และผู้ใช้เว็บ โดยผู้สร้างเว็บจะเป็นผู้นำเสนอข้อมูลให้แก่ผู้อ่าน ผู้ที่เข้ามาอ่านก็สามารถสร้างเนื้อหาหรือตอบโต้กันเองได้และมีการสื่อสารกันเป็นจำนวนมากจาก 1 ไปเป็น 2, 3 จนกลายเป็นสังคมเครือข่าย (Social Networking) ซึ่งลักษณะของการสื่อสารกันนั้นจะเน้นการมีล่วนร่วมของผู้ใช้งาน การแบ่งปันลิ้งที่ตนเองมีในลักษณะของการร่วมกันผลิตเนื้อหาและข้อมูลภายในเว็บ การร่วมกันสร้างสรรค์ (Co-Creation) ขยาย (Extend) และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ (Connect) ระหว่างผู้ใช้ด้วยกัน อีกทั้งยังมุ่งเน้นให้ผู้ใช้เข้าถึงข้อมูลได้รวดเร็วและเป็นรูปแบบที่มีความเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล เช่น Wikipedia, Weblog, Facebook, Hi5, YouTube, Myspace, Twitter เป็นต้น (ภาควัต รักศรี, 2553)

ศุนิสา ทดา (2542) ได้ศึกษารูปแบบพัฒนาระบบการสื่อสารในห้องสอนท่านนี้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต พบว่า พฤติกรรมการสื่อสารของผู้สอนท่านเป็นไปทั้งในรูปแบบที่แตกต่างและคล้ายคลึงกันกับการแสดงออกในโลกของความเป็นจริง โดยที่การสื่อสารบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจะเปิดโอกาสให้ผู้สอนท่าน มีอิสระและไว้ภาพในการแสดงออกในการสื่อสารอย่างไรข้อมูลนี้ในบริบทด้านการศึกษา เครือข่ายทางสังคม

ธีรวดี ถังคบุตร (2552) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยใช้แพนพังทางปัญญาเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษาบริัญญาณพัฒนา โดยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนแบบการเรียนการสอนออนไลน์ 4 คน และนิสิตบริัญญาณพัฒนา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 23 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้แพนพังทางปัญญา มีค่าคะแนนเฉลี่ยการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตัวอย่างการนำเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้คิลปะสำหรับผู้เรียนในยุคการศึกษา 4.0

การนำเครือข่ายทางสังคมออนไลน์มาใช้สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในวิชาคิลปะการช่างสำหรับครู

วิชา 2736215 คิลปะการช่างสำหรับครู (Art and Craft for Teachers) เป็นรายวิชาเลือกในหมวดวิชาครู ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างกิจกรรมทางคิลปะการช่างแขนงต่าง ๆ สำหรับโรงเรียน โดยเน้นการให้ความรู้เรื่องเทคนิคในการสร้างงานคิลปะการช่าง และการเลือกใช้วัสดุในการปฏิบัติงาน นิสิตที่เลือกเรียนในรายวิชานี้มีความหลากหลาย เป็นนิสิตที่มาจากสาขาวิชาต่าง ๆ กันจึงทำให้มีความไม่สะพัดทางด้านการนัดหมาย การสื่อสาร และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่สอนนอกเวลาเรียนระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนที่มาจากต่างสาขาวิชา ที่ผ่านมาจึงพบว่ามีนิสิตที่ขาดเรียนในบางครั้ง จึงไม่สามารถติดตามบทเรียนซึ่งเป็นงานในภาคปฏิบัติที่มีกระบวนการขั้นตอนในการทำค่อนข้างละเอียด และซับซ้อนได้ทัน ทำให้นิสิตไม่สามารถพัฒนาคักยภาพในการเรียนได้อย่างเต็มที่

ลักษณะการเรียนการสอนที่ผ่านมา เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นการปฏิบัติงาน โดยมีลักษณะของการบรรยายประมาณ 20 นาที และปฏิบัติงาน 2 ชั่วโมง 40 นาทีต่อสัปดาห์ (เรียนลับดาห์ละ 3 ชั่วโมง) ผู้สอนใช้วิธีสาธิตการปฏิบัติงานประกอบการบรรยาย และใช้สื่อการสอนเป็นตัวอย่างผลงานจริง และใช้ชุมภาพตัวอย่างผลงานผ่านสื่อ PowerPoint เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานที่หลากหลาย จากนั้นมอบหมายงานให้ผู้เรียนปฏิบัติในชั้นเรียน โดยผู้สอนจะดูแลให้คำแนะนำในการปฏิบัติงาน และช่วยเหลือให้ผู้เรียนปฏิบัติงานจนสำเร็จ แล้วให้เขียนชื่อลงงานท้ายชั่วโมง รูปแบบการสอนที่เคยใช้ช้างตัน เป็นรูปแบบการสอนการปฏิบัติงานแบบดั้งเดิม ซึ่งจะมีประสิทธิภาพเป็นอย่างยิ่ง เมื่อผู้เรียนเข้าเรียนตรงเวลา เริ่มปฏิบัติงานอย่างพร้อมเพรียงกัน มีทักษะพื้นฐานในการทำงานประดิษฐ์ และงานสร้างสรรค์ที่เท่าเทียมกัน และสามารถปฏิบัติงานได้เสร็จตามเวลาที่กำหนดได้ แต่ในสภาพการ

ເຮັດວຽກສອນປັບປຸງບັນ ທີ່ມີຜູ້ເຮັດວຽກທີ່ມີຄວາມຫລາກຫລາຍຍິ່ງຂຶ້ນ ໂດຍເປັນຜູ້ເຮັດວຽກທີ່ມາຈາກສາຂາວິຊາຕ່າງໆ ກັນ ນອກເໜືອຈາກຜູ້ເຮັດວຽກໃນສາຂາວິຊາຄືລປີກົມາ ທຳມະນີໃຫ້ເກີດຄວາມແຕກຕ່າງຂອງທັກະນະໃນການກຳນົດປະຕິບັດ ແລະ ຂາຍຄົງສ່ວນ

ຕາມາດ 1 ກິຈການກົດປະຕິບັດສອນໃນວິຊາຄືລປີກົມາ

ຊື່ກິຈການ	ກາພຕ້ວອຍ່າງກິຈການ	ວັດຖຸປະສົງການເຮັດວຽກ
1. ການທຳໂຄມໄພ I.Q. Lamp		<ol style="list-style-type: none"> ຮັບຮັດລັກຂະນະຂອງວັດຖຸແບບແຜ່ນ ເຮັດວຽກຮັບຮັດລັກຂະນະຂອງ pattern ສາມາຄັດຕ້ວັດຖຸໃນຮູບແບບ pattern ແລະ ປະກອບເປັນໂຄມໄພໄດ້ອ່າຍ່າງປະນິຕເຮັດວຽກ
1. ໂມເສດລູກປັດ		<ol style="list-style-type: none"> ເຮັດວຽກຮັບຮັດລັກຂະນະຂອງວັດຖຸລູກປັດແບບຕ່າງໆ ເຮັດວຽກອອກແບບລາຍ ແລະ ທິດລູກປັດລົງບົນພື້ນປົວວັດຖຸ ສາມາຄັນນຳລູກປັດມາດີລົງບົນວັດຖຸໄດ້ລຳເຮົ້າຕາມແບບ
2. ເຄື່ອງປະຕັບ ຈາກລູກປັດ ກະຣາມ		<ol style="list-style-type: none"> ເຮັດວຽກຮັບຮັດລັກຂະນະຂອງວັດຖຸປະຕັບກະຣາມ ເຮັດວຽກຮັບຮັດລັກຂະນະຂອງວັດຖຸປະຕັບກະຣາມ ເຮັດວຽກຮັບຮັດລັກຂະນະຂອງວັດຖຸປະຕັບກະຣາມ
3. ເດູພາຈ		<ol style="list-style-type: none"> ເຮັດວຽກຮັບຮັດລັກຂະນະຂອງວັດຖຸປະຕັບກະຣາມເຊື້ອປາກພິມພໍລາຍ ເຮັດວຽກຮັບຮັດລັກຂະນະຂອງວັດຖຸທີ່ເໝາະສົມນຳມາໃໝ່ທຳເດູພາຈ ສາມາຄັດທຳເດູພາຈໄດ້ລຳເຮົ້າຕາມແພນທ່ວາງໄວ້

ตาราง 1 กิจกรรมการเรียนการสอนในวิชาศิลปะการช่างสำหรับครู (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	ภาพตัวอย่างกิจกรรม	วัตถุประสงค์การเรียนรู้
4. กระเป้าผ้า Tote Bag		<ol style="list-style-type: none"> เรียนรู้คุณลักษณะของวัสดุประเภทผ้า เรียนรู้วิธีการเย็บผ้าแบบต่าง ๆ สามารถออกแบบ และเย็บกระเป้าตามแบบได้
5. ตุ๊กตาถุงเท้า		<ol style="list-style-type: none"> เรียนรู้คุณลักษณะของวัสดุประเภทผ้าเย็บ เรียนรู้วิธีการเย็บผ้าแบบต่าง ๆ สามารถออกแบบ และเย็บตุ๊กตาถุงเท้าตามแบบได้
6. การมัดย้อม		<ol style="list-style-type: none"> เรียนรู้คุณลักษณะของวัสดุประเภทผ้า เรียนรู้คุณลักษณะของสีย้อมผ้า และวิธีการมัดย้อม สามารถมัดย้อมผ้าได้สำเร็จตามแพนที่วางไว้
7. แกะตัวปั๊มจาก ยางลบ		<ol style="list-style-type: none"> เรียนรู้คุณลักษณะของวัสดุประเภทยางลบแบบต่าง ๆ เรียนรู้อุปกรณ์สำหรับแกะ และวิธีใช้ สามารถแกะยางลบเป็นลวดลายตามแบบ
8. สร้างสรรค์ของ ที่ระลึกในโอกาส ฉุพ้า 100 ปี		<ol style="list-style-type: none"> สามารถนำความรู้ในการทำงานช่างที่ได้เรียน ตลอดภาคการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการทำของที่ระลึกได้ สามารถอิ่มบ้ายขั้นตอนการทำงานได้

การที่ผู้สอนต้องทำความรู้จัก เพื่อเรียนรู้ผู้เรียนให้ได้เป็นรายบุคคลในขณะที่ชั้นเรียนมีขนาดค่อนข้างใหญ่สำหรับวิชาปฏิบัติ (ในบางปีการศึกษา มีผู้เรียนถึงเกิน 40 คน) จึงเป็นไปได้ค่อนข้างลำบาก นอกจากนี้การสื่อสารเพิ่มเติมของขั้นเรียน เช่น การมองหมายให้คำสั่งอุปกรณ์พิเศษมาใช้ในการเรียน การอธิบายวิธีการแก้ไขปัญหาระหว่างทำงาน หรือแนะนำแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม/ แหล่งข่าววัสดุที่ผู้เรียนต้องการ ก็ทำได้ยากเมื่อเลิกชั้นเรียนแล้ว เนื่องจากผู้เรียนที่มาลงเรียนมาจากสาขาวิชาอื่น ๆ นอกจากนี้ การที่ผู้เรียนบางคนขาดเรียนในบางครั้ง หรือทำงานไม่เสร็จภายในเวลาที่กำหนด ทำให้มีความจำเป็นต้องติดตามงานเพื่อส่งให้ครุน หรือส่งนักเวลาที่กำหนด ก็ทำได้ค่อนข้างยาก และในบางครั้งเมื่อมีผู้เรียนเป็นจำนวนมากอาจทำให้เกิดการลับลับในการส่งงาน และการตรวจให้คุ้มค่า นอกจากนี้ จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในปัจจุบัน พบว่าผู้เรียนทุกคนนิยมใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ทั้งในรูปแบบของสื่อทางสังคมในการสืบค้นความรู้ใหม่ ๆ เช่น website ต่าง ๆ หรือดูวิดีโอสร้างสรรค์งานศิลปะผ่านคลิปวิดีโอใน youtube นอกจากนี้ ผู้เรียนในปัจจุบันยังใช้สื่อทางสังคมออนไลน์ เช่น facebook instagram และ pinterest ในการติดต่อสื่อสาร และแชร์ข้อมูลกับกลุ่มคนที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันอยู่เสมอ แม้จะขณะอยู่ในห้องเรียนถึงแม้ว่ามหาวิทยาลัยได้นำระบบ blackboard หรือ moodle มาใช้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน แต่ระบบดังกล่าวก็มีรูปแบบที่ซับซ้อน และค่อนข้างเป็นทางการ ยังไม่สามารถนำการเข้าสู่วิธีปฏิบัติของผู้เรียนได้เท่ากับเครือข่ายทางสังคมออนไลน์

ด้วยวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ แต่ได้เรียนรู้อย่างไม่รู้ตัว ทุกที่ ทุกเวลา และเกิดความรู้สึกสนุกในการได้เรียนรู้ รวมทั้งต้องการส่งเสริมให้เกิดการสื่อสารระหว่าง กันในกลุ่มผู้เรียน และระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ “facebook” ในการช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนในวิชา 2736215 ศิลปะการซ่างสำหรับครู โดย มุ่งหวังว่า ผลจากการวิจัยจะนำมาใช้เป็นแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาการสื่อสารระหว่างผู้สอนและนิสิตที่มา จากหลากหลายสาขาวิชา และมีพฤติกรรมทางการเรียนที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นช่องทางให้ผู้สอนสามารถ เรียนรู้ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ผ่านการซักถาม และวิจารณ์ผลงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่าง กลุ่มนิสิตและอาจารย์ รวมทั้งเป็นพื้นที่สำหรับการเผยแพร่ผลงานของนิสิตไปสู่สังคมได้อีกรูปแบบหนึ่ง ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้โดยไม่รู้สึกว่ากำลังเรียนผ่านสื่อที่หมายกับวัย และช่วยเพิ่มความภาคภูมิใจใน ผลงานของตน ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างเต็มประสิทธิภาพ บรรลุได้ตาม วัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ ดังตัวอย่างเครือข่ายทางสังคมตามภาพ 1 ที่แสดงตัวอย่างของแนวคิด การศึกษาด้วยสื่อดิจิทัล

ภาพ 1 fanpage ซึ่งเป็นเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ที่ใช้สนับสนุนการสอน

ที่มา: <https://www.facebook.com/artcraft.arted.chula> (2015)

การนำเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ มาใช้ในการสนับสนุนการถ่ายทอดองค์ความรู้นวัตกรรมการวิจัยทางศิลปศึกษา

ตัวอย่างความสำเร็จในการนำเอาเครือข่ายทางสังคมออนไลน์มาใช้ในการสนับสนุนการถ่ายทอดองค์ความรู้ นวัตกรรมการวิจัยทางศิลปศึกษา โดยการนำ facebook มาใช้ในการสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้าร่วมการถ่ายทอดความรู้การสร้างสรรค์งานศิลปะหัตถกรรมจากนวัตกรรม “ดินจุพิ” วัสดุปั้นประกายมุกจากเปลือกหอยแมลงภู่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้จาก “งานวิจัยนวัตกรรมการพัฒนาต้นแบบและการถ่ายทอดกระบวนการสร้างสรรค์เครื่องประดับและงานศิลปหัตถกรรม ดินจุพิ ของโสมชาย บุญญาณนันต์ และ อินทิรา พรอมพันธุ์ (2556) ซึ่งการนำ facebook มาใช้เป็นสื่อในการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ และเปลี่ยนเรียนรู้ และเป็นพื้นที่แสดงผลงานให้กับนักวิจัย และผู้เข้าร่วมโครงการ ช่วยให้งานวิจัยประสบความสำเร็จเป็นที่รู้จักในสังคม เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมในฐานะที่ช่วยเผยแพร่องค์ความรู้ ตามภาพ 2 ดังต่อไปนี้

ภาพ 2 fanpage ซึ่งเป็นเครือข่ายทางลังคมออนไลน์ที่ใช้สนับสนุนงานวิจัยนวัตกรรม “ตินจุ่ป้า”

ที่มา: <https://www.facebook.com/ChulaClay/> (2013)

บทสรุป

การนำเครือข่ายทางลังคมออนไลน์มาใช้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้คิลปะสำหรับผู้เรียนในยุคการศึกษา 4.0 สามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เกิดพื้นที่การเรียนรู้ใหม่ ๆ สำหรับการสอนคิลปะ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความเป็นพลวัต และสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้และเผยแพร่องค์ความรู้ในกรอบวิจัยทางคิลปศึกษาได้อย่างเหมาะสม ผู้เรียนได้มีโอกาสนำเสนอผลงานความสนใจของตัวเองผ่านอัลบั้ม portfolio และผลงานล้วนๆ บุคคล สามารถนำเสนอแนวความคิดของตนเองที่มีต่อการสร้างสรรค์ผลงานแต่ละชิ้น ได้ฝึกทักษะการเขียนอธิบายขั้นตอนในการทำ และการเขียนสะท้อนความคิดที่มีต่องาน ผู้สอนและผู้เรียนคนอื่น ๆ ได้มีโอกาสเห็นผลงานของผู้เรียนทุกคนอย่างทั่วถึงกัน และมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็น หรือความรู้สึกที่มีต่อผลงานนั้น ๆ ได้ฝึกทักษะการเขียน การวิจารณ์ผลงานคิลปะ และการแสดงความรู้สึกเชิงลุนท์รี่ยะที่มีต่อผลงานคิลปะอย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตในปัจจุบันของผู้เรียนในยุค 4.0

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

คลาร่า ชีห์, ณัฐพัชชา ชีวิตานนท์ และคนอื่น ๆ, แปล. (2554). ยุคแห่งเฟซบุ๊ก = The facebook era. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น.

ธีรวดี ถังคบุตร. (2552). การพัฒนารูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้แพนพังทางปัญญาเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษาบริณญาณทิศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญเรือง เนียมหอม. (2540). การพัฒนาระบบการเรียนการสอนทางอินเทอร์เน็ตในระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาควัต รักครี. (2553). *เครือข่ายสังคม (Social Networking)*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.coe.or.th/e_engineers/knc_detail.php?id=170. 3 สิงหาคม 2558.

วันวิสาข์ เจริญนา. (2555). พฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดีย (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัย
เอกสารนวัตกรรมทางสังคม การจัดการและธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.

ศุนิสา ทดลอง. (2542). รูปแบบพฤติกรรมการลือสารในห้องสนทนากลุ่มเครือข่ายอินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สรณ่า สาระสุภาพ. (2553). การพัฒนาฐานแบบการเรียนแบบเครือข่ายสังคมผ่านระบบออนไลน์ด้วยทฤษฎี
การเรียนรู้เชิงสถานการณ์เพื่อเสริมสร้างความตระหนักระหว่างวัฒนธรรมของผู้เรียนภาษา
ต่างประเทศ. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คำไพ ตีรุณสาร. (2536). ขยายมุมมองการเรียนรู้คิลปะ. วารสารครุศาสตร์ 22(1): 64-76.

แอนนิรา นิราช. (2552). เครือข่ายสังคมออนไลน์กับการแนะนำและการดำเนินชีวิตของผู้ใช้งานในเว็บไซต์
hi5.com. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Bynum, S.L. (2011). *Utilizing social media to increase student engagement: a Study of Kern Country Public Schools*. A M.Pa. Thesis for Public Policy and Administration, California State University, Bakersfield.

Dabner, N. 2012. "Breaking Ground" in the use of social media: A case study of a university earthquake response to inform educational design with Facebook. *Internet and Higher Education*, 15: 69-78.

Lenhart, A., Purcell, K., Smith, A. and Zickuhr, K. Social media & mobile internet use among teens and young adults. [Online]. 2010. Available from: <http://www.pewinternet.org/2010/02/03/social-media-and-young-adults/> [2012, July 11]

Meejaleun, S., Boonlus, S., and Uratchanoprakon, A. The construction of the online-learning in a group activity using blended learning on the information communication and network system at grade 9. *International Journal of Advanced Computer Science* 1(2001): 118-121.

Wodzicki, K., Schwammlein, E., and Moskaliuk, J. 2012. "Actually, I wanted to Learn": A study-related knowledge exchange on social networking sites. *Internet and Higher Education*, 15: 9-14.

ຜູ້ເຂົ້ານ

ອາຈານຍ ດຣ.ໂສມຈາຍ ບຸລູລູານັນຕິ ສາຂາວິຊາຄືລປີກິ່າ ການວິຊາຄືລປະ ດນຕີ ແລະນາງຸດືລປີກິ່າ
ຄະນະຄຽດຄາສຕ່ຽມ ຈຸ່ພາລັງກຣນ໌ມໍາໄວທຍາລັຍ ກຽມທີມທານຄຣ 10330
ອີເມວລ: soamshine.b@chula.ac.th